

KIS-748 – Skeuliad Beaufort

(AAB da GE – 25 02 02 dre bellgomz)

En hon c'henlabour war hanc'herieg ar valeantiz, hon eus, GC ha me, da bleustrin war skeuliad Beaufort, eleze war an daouzek derez eus tizh an avel etre an derez 0 (tizh ≤ 1 skoulm¹) hag an derez 12 (tizh ≥ 64 skoulm). Evit pep hini eus an derezioù e toareer an avel dre un anvad, da skouer Sz. calm evit an derez 0, Sz. hurricane evit an derez 12. Merzhout a ran e c'hoarvez an anvadoù saoznek eus breeze hag un adanv evit an derezioù 2–6, an anvadoù gallek eus brise hag un adanv evit an derezioù 1–5. D'o zro o deus Kembreiz hag Iwerzhoniz graet gant : Kb. awel evit an derezioù 1–6, Iw. leoithne evit an derezioù 2–6. Da 'm meno e tle an anvadoù brezhonek adkemer un disparti heñvel. Ha ne zerefe ket Br. aezhenn evel kevatal da Sz. breeze, Gl. brise ?

Evit loc'hañ e kemeran harp war levr Loeiz ANDOUARD, Brezhoneg ar mor, Hor Yezh, 1983 (BAMO.). Kuit a arzaelañ e hentennouriezh², e vurutellan unan hag unan e ginnigadennoù e goulou ar yezhouriezh kempred, ha ne alian d'o dilezel nemet pa 'm bez abegoù sonn d'e ober.

(GE da AAB – 26 02 02)

Arverañ aezhenn da envel ur rumm avelioù ?

— lakaet er-maez goulakadurioù ERNAULT, ne anavezer ket orin ar ger. Setu a lenner war GMB 19 :

¹ Ar skoulm zo an unanenn dizh war vor (ur vill vor dre eur). Ar vill vor etrevroadel (arouez M) zo par da 1852 m. Diforc'h eo diouzh an nautical mile saoz (etre 1843 ha 1862 m hervez al ledred) ha diouzh an nautical mile amerikan (1853,25 m).

² “[...] je suis resté fidèle à la méthode que j'avais choisie dès le début : recueillir seulement des mots ayant été employés. J'ai, en effet, trop de respect pour la langue bretonne, que je pratique depuis mon adolescence, pour me croire autorisé à fabriquer des mots quand ils me semblaient ne pas exister” (BAMO. p. 7).

“**ÆZENN**, dim. *-ic*, zéphyr, vent doux et agréable, Gr., *aezen*, *aez*, léon. *eaz* id. et vapeur chaude, exhalaison Pel., *aezen*, *ezen* f. Gon. ; cf. gaél. *aiteal* ? ou du fr. *aise*, cf. basque *aize*, *aize*, vent ?”

— kemeradurioù niverus zo d'ar ger ; e GON.II p. 115 e lenner :

“**ÆZEN** (de deux syll., *aé-zen*) ou **ÉZEN**, s. f. Vapeur. Exhalaison; Zéphir. Vent doux et agréable. Pl. *aézennou* ou *ézenou*. *Eunn aézen skañ a zâv alesé*, il s'élève de là une vapeur légère. *Ann aézen-zé a ra vâd d'in*, ce zéphir me fait du bien. Voyez MOREN.

“**ÆZENNA**. Jeter des exhalaisons. Produire des vapeurs.

“**ÆZENNUZ**. Vaporeux. Qui produit des vapeurs, des exhalaisons.”

— Ober eus aezhenn un termen skiantel pe galvezel a zegas da ezvennañ e gemeradurioù kent ha da reiñ dezhañ ur ster resis unel. Graet eo bet ar wezhiadenn-se endeo pa 'z eo bet enframmet aezh- en trevnad liñv-, sonn- ha luniet, ouzhpenn aezhenn : aezhel, aezhelaat, aezhenniñ, aezhennlestr, aezhennsan, aezhennus, aezheoul, aezhidik, diaezhennañ, h.a.

Ar gudenn eo gouzout ha mesk a zeufe gant reiñ un eil ster skiantel da aezhenn. Aon 'm eus na zeufe. Rak pezh a denn d'ar mor, d'an oabl, d'an hin, d'al listri n'eo ket estren d'ar Fizik, eleze da ster skiantel kentañ aezhenn, sk. ar mor o tiaezhennañ, ur metanlestr o tiskargañ aezhenn, h.a.

Da 'm meno e ve diaes degas war aezhenn ur ster kalvezel ouzhpenn ar ster skiantel en arver.

(AAB da GE – 01 03 02)

Amañ kevret e kavez skeuliad Beaufort [sl. pp. 86-87 da heul¹], rak distreiñ a fell din war brezhoneg an daolenn savelet e 1806 gant ar morvezhen saoz.

¹ Adkemer a ran an div daolenn embannet gant L. ANDOUARD, Brezhoneg ar mor, eil emb. Hor Yezh, 1983 (BAMO.), pp. 128-129. Un nebeut kempennadurioù a zegasan evelkent : erlec'hiañ a ran an arouez etrevroadel “km/h” ouzh an arouez “km/e” danzeet diwar ar brezhoneg (ha “skoulm” ouzh “sk.”) ; hizivaat a ran termenou saoznek 'zo (gale, severe gale, storm, severe storm e-lec'h a-getep fresh gale, strong gale, whole gale, storm). Dilezel a ran ivez Br. miltir ; kemm a lakaer etre Br. mill dir (Sz. statute mile pe mile) par da 1 609,34 m ha Br. mill vor, dezhi lies gwerzhad hervez ar riezou, sl. p. 84 amañ diaraok, n. 1.

Evel a ouzout, e skeuliad Beaufort emañ dereziet nerzh an avel etre 0 ha 12. A-raok klask dec'heriañ pep derez en un doare azasoc'h eget hini BAMO. e stader en ergeñverrennoù, a-dreuz d'an holl yezhoù meneget,

- daou rumm A ha B, a-getep an derezioù 1–6 ha 7–12,
- pevar isrumm Aa, Ab, Ba, Bb, a-getep an derezioù 1–3, 4–6, 7–9, 10–12.

A) En avelioù 1–6 e c'hell un den kerzhout pe ur moraer deleviañ hep diaester, dre un amzer blijus peurliesañ, kv. Sz. gentle ha Gl. brise "nom donné au vent tant qu'il n'atteint pas une force très grande" (GRUSS).

B) An avelioù 7–12 zo poanhus hag a-wechoù displijus ken d'ar baleer, ken d'ar vag, kv. Sz. severe ha Br. "diaes eo kerzhout a-enep d'an avel" (GDNA 2 p. 298.).

Ar rummadur-mañ n'eo ket unan tided rak, pa vez an avel kreñvoc'h eget 6 (pe 7), e weler e titez ar pemp yezh ar skritelloù Br. avel, Kb. awel, Iw. leoithne, Gl. brise, Sz. breeze da reiñ lec'h d'un anv arbennikaet, da skouer Kb. timestl, Iw. gála (plakadur diwar Sz. gale ?) Rak se, evit un avel dezhi un nerzh brasoc'h eget 6, e tegasfen un termen dianav din e arver betek henn, Br. gwalez g., PELletier. « selon que me l'a appris M. Roussel, est le vent de Nord, ou en général mauvais vent » (meneget e GIBR. p. 1072, isl. ganin).

Perak e chom BAMO. war-lerc'h ar yezhoù all o tioueriñ un anvad arbennik d'an avelioù dindan 7 ? Kinniget eo bet Br. briz dre ma kaver ar ger er pep brasañ eus yezhoù Europa. Hogen, heñvelsoniezh ha kenstok sterel zoken a ve gant brizh, da skouer en amzer vrizh (GBAH. p. 162-a) h.a. Kembreiz a ra gant awel, ger "faux ami" a zo nesoc'h e ster da hini Br. aezhenn. Neuze, mont d'o heul hag arverañ an termen-mañ ? Da lizher eus an 26 02 02 [pp. 84-85 emañ diaraok] zo deuet da gadarnaat va diegi ouzh ar ger, met evit abegoù ouzhpenn re ar Fizik : peget outañ betek re eo chomet kennotadur ar skañvder, pa n'eo ket hini ar gwander ("ne chom gantañ nemet un aezhenn vuhez"). Ar brise zo skañv a dra sur, met ket gwan. Ken ma tistroan d'un termen e 'm boa soñjet ennañ c'hoazh : Br. gwent, troet gant PELletier « vent, souffle, air agité » (GIBR. p. 1114), kreñvoc'h eget an aezhenn, ket ken kreñv hag ar gwalez avat. Korvoet c'hoazh eo bet gwent. Ne hañval ket din e ve arvar a vesk gant olent, erwent nag ivez gant ar ster strizharbennikaet lakaet dezhañ "redenn avel devoudet dre un ardivink evit aerañ ul lec'h kloz" rak, en avelventerezh, ne welan ket an ezhomm deverañ muioc'h diwar gwent. Ouzh ar vevenn e vo lavaret etre tud a vor "gwent 'zo" ha nann "gwentañ a ra", dezhañ ur ster all. Ivez "tremenet omp erwent d'an enezenn gant un avel nerzh 4" a lavaro ar moraer aliesoc'h eget "gwent nerzh 4" arveret gant an

hinour dreist-holl. War vourzh e vo aeret ar stradoù h.a. dre wentañ pe dre aveliñ, eleze diwar gwentereziou pe pibennoù. Ken strizh eo aet sterva gwent- amañ ma n'eus ket da zoujañ kevarlank gant geriaoueg an hinouriezh

(sl. da notennoù a-zivout deveradoù Br. avel, gwent, Kb. awyr, gwynt¹). Betek gouzout e kinnigan neuze, en diskiblezh-mañ, Br. gwent g.-où a-gevatal da Gl. brise.

Dre an isrummoù

Aa) 1–3 avelioù skañv tre

Ab) 4–6 avelioù skañv

Ba) 7–9 avelioù kreñv

Bb) 10–12 avelioù kreñv tre

e welimp bremañ ar skritelloù brezhonek e BAMO.

¹ “[...] Dizurzh a-walc’h eo dasparzh an deveradoù diwar avel ha gwent er yezh lennegel :

avelañ "éventer, aérer, faire prendre l'air"	gwentañ "vanner, éventer, ventiler"
aveler "éventail"	gwenter "vanneur, tarare"
avelerez "ventilateur"	gwenterez "vanneuse, ventilateur"
avelerezh "aération"	

“E kembraeg e kaver :

awyr "to air, ventilate"	gwynt(i)o "blow, ventilate"
awyrdwll "ventilator, vent, flue"	gwynt-dwll "vent-hole, air-hole"
awyrffordd "airway, air-passage" (pwll glo)	gwyntddor "ventilator, air-hole, valve"
awyriad "air, fresh air, airing, ventilation"	gwyntiad "a blowing, a breathing, a winnowing, ventilation, an airing"
	gwyntoliadur "fan"
	gwyntyddiad "ventilation"
	gwyntyll "winnowing-fan, windle, fan, ventilator"
	gwyntylliedydd, gwyntyll(i)wr, gwyntylllydd "ventilator, fan, fanner, willower"

“[...] Mar komprenan, ez eus lies trevnad evit degas aer fresk e diabarzh ar vag. Anaout a ran ar meni pibennoù tro plantet war ar pont anvet ivez manches à vent. N'ouzon tra avat eus ar stignadoù all : ha reoù zo gouzañvat, o c'hortoz ma c'hwezhe an avel enno ha reoù all oberiat, marc'het outo ur wenterez ? Mat e ve debarzh neuze d'ar stirannoù a zo en hon c'herz talvoudoù a-geñver gant pep a galvezder — lakaomp : ober gant avel- evit an trevnadoù gouzañvat ha gant gwent- evit an trevnadoù oberiat, en ur lezel gant aer- an erdal hollek... En ur ger, loc'hañ diwar bennaenn ar c'halvezder ha n'eo ket diwar ar c'hevatal gallek (pe saoznek). Ha soñjal ivez el luniañ dre genstrollañ evel ma ra ar c'hembraeg, da skouer : aerbibenn, aveldoull, h.a.” (GE da GC – 09 09 97).

Aa) 1. Lizennig. Diskoulm re aes ober gant ar bihanaer -ig ; grevusoc'h, anker eo lizenn amañ.

Ab) 4. Avel vat. 5. Avel yac'h. 6. Avel greñv. Ar savadur doareed + doareer, hemañ diwezhañ diforc'h bewech, zo sklaer daoust ma ne weler kemm kementadel ebet etre mat ha yac'h. Met tidegezh a c'hell ren betek ur poent en ur skritelladur kendivizat, kv. Gl. jolie ha bonne.

Ba) 7. Gwall avel. 8. Barr amzer. 9. Gwall amzer. Ar “gwall” e 7 hag an “amzer” en 8 a adkaver er c'herienn gwall amzer e 9. Dispis an dereziadur, luzius an termenou hag ankevezas ent sonel en arbenn a 'n “heklev” etrezo, en ur c'hannadig radio.

Bb) 10. Tourmant. 11. Follentez. 12. Avel diroll. Da avelioù nemedennek anvioù nemedennek. Hogen re BAMO. zo arouezioù re hollek (12) pe un trefoed warnañ arlvioù lennegel (10) pe bredel (11) p'eo ar c'hennotadurioù skiantennel a gont kentoc'h eget ar stadoù askre.

Evit an derez 7 e 'm eus heuliet Iw. neasghála ha kinnig a ran Br. nes(g)walez — anat an durc'hadur ster "tost da, hogos ur gwalez".

Da aroueziñ an nerzh 10 (gwez diskaret) e tegasfen Br. stourm, n'eo ket dre blakadur diwar ar c'hembraeg pe ar saozneg, met dre ma c'haller e zaveiñ da geal an drast ; forzh penaos emañ ar ger er yezh abaoe pell gant ar ster "arnev, korventenn" (sl. GBAH. p. 1071-b, VALL. pp. 731, 747, GIBR. p. 2969).

Evit an derez uhelañ Gl. ouragan, Sz. hurricane < huracán < tainoeg huracan, hurricán "korventenn, droukspered" eo bet kinniget rurwent, met n'emañ ket gantañ keal ar c'helc'h, an treiñ. An avelioù-mañ a c'hwezh en dro d'un izelvan don ha seul vihanoc'h treuzkiz an izelvan, seul vrasoc'h tizh an avel. Setu perak e ra ar c'hembraeg gant corwynt, kevazas ouzh an anadenn. Adkemer a c'hellomp enta krBr. coruent (meneget e GIBR. p. 1602 hag e DGVB 118 evel deverad eus hBr. cor "courbure, torsion, repli ; cercle"), Br. korwent da skritell arbennik en ur arver diskiblezhel ha kenderc'hel d'ober gant Br. korventenn en un arver buhezadel, ken diredis eo aet ar ger. Roparz HEMON er Pezh aour a lak reklom, gwallamzer ha korventenn war an un live ! Evit termenou all (Gl. cyclone, tornade) e vo mat studiañ kinnigadennoù evel trowent, rurwent.

An dro d'ar gudenn a glozan evit ar wech-mañ dre zistreiñ d'an derez 1 a 'm boa soñjet da gentañ dec'heriañ aezhenn hep mui. Hogen, p'eo kudennus an termen, e kinnigan en e lec'h lezwent diwar ur verb lezwentat "ober

avel un tammig" meneget gant Maodez GLANNDOUR e
Tir na n-óg 5, p. 24.

(GE da AAB – 08 03 02)

Kempoell e hañval din¹ bezañ termenoù brezhonek skeuliad Beaufort adwelet ganit. War ur poent koulskoude e rafen un evezhiadenn. Ar c'healioù "kelc'h, treiñ" ne hañvalont ket bezañ enlenat ouzh despizadur Sz. hurricane, Gl. ouragan (n'int dec'heriet a du 'rall gant kedrann ebet en termenoù-se) — lenn a ran er Petit Robert : “Forte tempête caractérisée par un vent très violent, et spécialt. par un vent cyclonal.” Muioc'h zo : ha pa ve an hurricane en e ster orin un anadenn dro, e samm ar ger ur c'hemeradur all er skeuliad, o vezañ ma ra houmañ anv hepken eus tizh an avelioù ha n'eo ket eus neuz an treug anezh². Alese n'eus ket abeg da zec'heriañ keal an treiñ en un termen eus ar skeuliad ; lavarout a rafen zoken e ve hevelep dec'heriadur ur sigur a vesk. A du 'rall, degas korwent e-kichen korventenn zo warnañ liv un trestummañ ; ha peurliesañ ez eer d'an trestummañ evel d'an araezad olañ pa ra diouer al loazioù. Amañ n'emañ ket an degouezh, pa baota ar gerioù brezhonek oc'h aroueziñ an avelioù kreñv. Dav menegiñ ouzhpenn an dislavar a ve o strishaat durc'hadur ster gwent d'an avelioù a nerzh 2–6 ha, da c'houde, oc'h adkemer gwent da luniañ anvad an avel a nerzh 12.

Evidon da vezañ kinniget Br. rurwent, ne welan abeg sonn ebet d'e zibab kentoc'h eget un all (a chomfe da gavout) evit envel an avelioù a nerzh 12 e skeuliad Beaufort. Evel a ouzout ez eo an amprest eus Kb. rhuthrwynt "gwynt rhuthrol, timestl, corwynt, teiffw^n" (Sz. rushing wind, tempest, gale, hurricane, typhoon) (GPC 3107) ; evit Kb. corwynt zo despizet "trowynt cryf, rhuthrwynt troellog" (Sz. whirlwind, hurricane) (GPC 568).

(GC da AAB – 13 03 02)

A-zivout da ginnigoù eus ar 01 03 02, oc'h adkemer unan hag unan derezioù ar skeuliad Beaufort :

¹ E kement ma c'hell ar renavi d'ar mor ez eus ac'hanon soliañ e varnadenn !

² Pa dremen un hanc'her eus al lavar boutin d'al lavar kalvezel e lamer dioutañ e holl generadurioù nemet unan a vez peurzespizet ha sonnet.

0 — Kalm. Ne gav ket din eo ret kargañ dre zegas kalmijenn.

1 — Ur gavadenn eo lezwent. Mar dilezomp Br. gwent evel kevatal da Gl. brise e kavo lezwent fred a-dal da c'heriennoù ankalvezel a seurt gant Gl. vent faible, vent léger.

2 — E DEBR. (Dictionnaire étymologique du breton ancien, moyen et moderne) gant Christian-J. GUYONVARCH, Rennes, 1973-1975, e lenner :

“**AFRENN**, substantif fém., « brise » Kervella 5, « vent léger, brise » note mss. de Kerverzhioù DBF¹ 23, sans indication d'origine ni de date, probablement T ou L ; diminutif V *afrennig* « zéphir » VBFV 105a ; *afren* « brise » Suppl. 1b.” (p. 231).

Ur splot ez eus gant ar ger : gwerc'h eo betek gouzout, distag diouzh nep reveziadenn, pezh nad eo ket Br. gwent engwezhiet c'hoazh evel a verkez en erwent, marteze olent, gwentañ, suwent ha dreist-holl er c'hinnigoù a ran a hent all : Br. trowent (Gl. cyclone), Br. korwent (Gl. tornade). Kavout a ran koustus arbennikaat arver gwent, met digoustus, ac'hoel lei koustus, degas gerioù gwerc'h evel afrenn — pe gwalez evel ma kinnigez ober diouzh da du.

Evit an derez 2, e rafen enta gant afrenn skañv hag evit an derezioù da heul :

3-6 — A-getep : afrenn guñv, afrenn vat, afrenn yac'h, afrenn greñv.

7-11 — A-du gant da ginnigadennoù, a-getep : nes(g)walez¹, gwalez kreñv, stourm, stourm kreñv.

12 — A-du on gant evezhiadenn GE (08 03 02) :

“OURAGAN. Terme appliqué primitivement aux cyclones tropicaux de la mer des Antilles. Par extension, l'ouragan désigne aujourd'hui tout cyclone tropical pour lequel le vent atteint une grande violence et, par généralisation, tout vent de force 12 de l'échelle Beaufort” (LA MER 2272).

Un termen kalvezel rik ez eus anezhañ er skeuliad Beaufort. Dre se e rankomp degas un termen brezhonek unster ha pellaat diouzh forc'hellegezh an

¹ [GC] Hervez ar reolenn dezgeriet gant GRBH. p. 5, pa vez ur gensonenn estreget l, m, n, r, v e dibenn ar rakger e c'hoarvez d'he heul ur c'hemmadur eus ar pevare stroll, eleze amañ gw- Øw-. [GE] En degouezh-mañ, ne arc'hwel ket nes evel ur rakger er ster strizh, met evel ur rakrann er ster a 'm eus despizet e GEGO.II p. 12 : anv zo eus un avel nes he nerzh da hini ur gwalez ha n'eo ket eus ur gwalez a ve nes d'udb. Setu perak ne rafen ket ar c'hemmadur, ha pa dremenfed hep ur gedell, kv. “éminence juxta-mastoïdienne, tosenñ nes-brennigenn”, GEGO.II p. 73.

termenoù henvoazel : korventenn, avel diroll, barr-amzer, barr-avel (BAMO.), korventenn, barrad amzer, barrad-avel, tarzh-avel (VALL.).

Kb. corwynt n'eo ket korvoadus dre zaou abeg : a) ezhomm hon eus e lec'h all a Br. korwent ; b) Gl. ouragan ned eo mui kenster da cyclones (tropicaux) ; Kb. cor-, Br. kor- o tec'heriañ keal an treiñ zo ankantrat amañ. Koulz e ve dibab Br. rurwent meneget gant GE...

Un diskoulm a ve mont da heul yezhoù all hag amprestañ ar ger a orin tainoek o luniañ Br. urkan, *urakan*, *urikan*...

Erfin, e c'hallfed treiñ ouzh un termen all diarver c'hoazh er yezh kalvezel, Br. rutenn ken dianav e orin ha hini afrenn pe gwalez, evitañ da revout abaoe kantvedoù evel ma test GIBR. p. 2769 :

“PElletier.p.769 **rutenn**, tr. « un tourbillon en particulier, et en général tout ce qui est violent, impétueux et précipité ».

“VALL.p.85 **rutenn** (f.), tr. « bruit de vent (violent) ».”

Ne savfe ket forc'hellegezh gant arver kalvezel Br. rutenn da aroueziñ an derez 12 eus skeuliad Beaufort.

(AAB, GC, GE – 17 03 02 dalc'h dre bellgomz)

Degouezhout a reomp enta gant an disoc'h-mañ :

Skeuliad Beaufort	Tizh (skoulmoù)	Brezhoneg (L. ANDOUARD)	Brezhoneg (kinniget)
0	0–1	<i>kalm</i>	<i>kalm</i>
1	1–3	<i>lizennig</i>	<i>lezwent</i>
2	4–6	<i>aezhennig</i>	<i>afrenn skañv</i>
3	7–10	<i>avelig</i>	<i>afrenn guñv</i>
4	11–16	<i>avel vat</i>	<i>afrenn vat</i>
5	17–21	<i>avel yac'h</i>	<i>afrenn yac'h</i>
6	22–27	<i>avel greñv</i>	<i>afrenn greñv</i>
7	28–33	<i>gwall avel</i>	<i>nesgwalez</i>
8	34–40	<i>barr amzer</i>	<i>gwalez</i>
9	41–47	<i>gwall amzer</i>	<i>gwalez kreñv</i>
10	48–55	<i>tourmant</i>	<i>stourm</i>
11	56–63	<i>follentez</i>	<i>stourm kreñv</i>
12	≥ 64	<i>avel diroll</i>	<i>rutenn</i>

NERZH AN AVEL HERVEZ AR SKEULIAD BEAUFORT

Nerzh	Anvad	Tizh	Gweredoù
0	Kalm	≤ 1 skoulm (≤ 1 km/h)	Moged o sevel eeun ; mor evel ur melezeour
1	Lizennig	1-3 skoulm (1-5 km/h)	Moged o vont tu pe du ; mor o rizenniñ
2	Aezhennig	4-6 skoulm (6-11 km/h)	Delioù o fiñval ; gwagennoùigoù berr
3	Avelig	7-10 skoulm (12-19 km/h)	Skourroùigoù o fiñval ; gwagennoù bihan
4	Avel vat	11-16 skoulm (20-28 km/h)	Poultr o sevel ; gwagennoù o hiraat
5	Avel yac'h	17-21 skoulm (29-38 km/h)	Gwez bihan o hejañ ; koummoù niverus (2 m)
6	Avel greñv	22-27 skoulm (39-49 km/h)	Skourroù bras o hejañ ; koummoù bras (3 m)
7	Gwall avel	28-33 skoulm (50-61 km/h)	Gwez o hejañ ; diaes eo kerzhout a-enep d'an avel ; koummoù 4 m
8	Barr amzer	34-40 skoulm (62-74 km/h)	Skourroù torret ; koummoù 5,5 m
9	Gwall amzer	41-47 skoulm (75-88 km/h)	Maen glas & traoù torret ; koummoù 7 m
10	Tourmant	48-55 skoulm (89-102 km/h)	Gwez diskaret, traoù drailhet ; koummoù 9 m
11	Follentez	56-63 skoulm (103-117 km/h)	Dismantr ; mor eonek holl ; koummoù 12 m
12	Avel diroll	≥ 64 skoulm (≥ 118 km/h)	Fru e-leizh ; mor eonek, ne weler ket sklaer, koummoù ≥ 14 m

Taolenn aozet diwar Loeiz ANDOUARD, *Brezhoneg ar mor*, eil emb., Hor Yezh, 1983, pp. 128-129.

ANVADOU AR SKEULIAD BEAUFORT E PEDER YEZH (ha kinnigoù L. ANDOUARD evit ar brezhoneg)

Skeulid Beaufort	Tizh (skoulmoù)	Kembraeg	Iwerzhoneg	Galleg	Saozneg	Brezhoneg
0	0-1	gosteg	calm	calme	calm	<i>kalm(i jenn)</i>
1	1-3	awel ysgafn iawn	smeámh gaoithe	très légère brise	light air	<i>lizennig</i>
2	4-6	awel ysgafn	leoithne lag	légère brise	light breeze	<i>aezhennig</i>
3	7-10	awel	leoithne shéimh	petite brise	gentle breeze	<i>avelig</i>
4	11-16	awel gymedrol	leoithne mheasartha	jolie brise	moderate breeze	<i>avel vat</i>
5	17-21	awel ffres	leoithne ghlás	bonne brise	fresh breeze	<i>avel yac'h</i>
6	22-27	awel gref	leoithne láidir	vent frais	strong breeze	<i>avel greñv</i>
7	28-33	tymestl gymedrol	neasghála	grand frais	moderate gale	<i>gwall avel</i>
8	34-40	tymestl ffres	gála	coup de vent	gale	<i>barr amzer</i>
9	41-47	tymestl gref	gála láidir	fort coup de vent	severe gale	<i>gwall amzer</i>
10	48-55	tymestl gref iawn	stoirm	tempête	storm	<i>tourmant</i>

11	56-63	storm	tréanstoirm	violente tempête	severe storm	<i>follentez</i>
12	≥ 64	corwynt	hairicín	ouragan	hurricane	<i>avel diroll</i>

Taolenn aozet diwar Loeiz ANDOUARD, *Brezhoneg ar mor*, eil emb., Hor Yezh, 1983, pp. 128-129.